

HRVATSKI ŠKOLSKI MUZEJ

Trg maršala Tita 4/III, 10000 Zagreb, tel. 4855-716, faks 4855-825,
e-mail: hrskmuz@zg.tel.hr

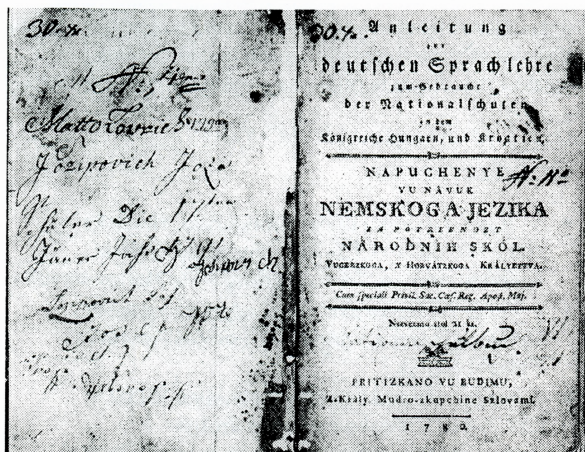
1. SKUPljanJE GRAĐE

1.1., 1.2. i 1.3. Otkup, dar i terensko istraživanje

U 1998. godini broj predmeta u muzejskim zbirkama povećao se za 504, s tim da je 18 predmeta otkupljeno, a ostali (486) su darovani Muzeju. Uz ostalo, prikupljene su:

- 74 fotografije (otkupom 13, terenskim snimanjem 61)
- 183 arhivalije - svjedodžbe, rukopisi, spomenari, izvješća, rukopisni ljetopisi škola (sve darovano)
- 155 školskih udžbenika i priručnika (otkupom 4, darom 151)
- 6 medalja / povelja (sve darovano)
- 55 učeničkih i školskih listova (sve darovano)
- 1 uzornik za nastavu ručnoga rada (darovano)
- 12 učila, pomagala i školske opreme (sve darovano)
- 7 slika (otkupom 1, darom 6)

Među otkupljenim predmetima posebno se ističe *Anleitung zur deutschen Sprachlehre ... = Napuchenye vu navuk nemškoga jezika za potrebnost narodnih škol vugerskoga y hotvatzkog kraljevstva* (1780.), naslov iz prve serije službenih dvojezičnih udžbenika Austrijskog Carstva. Muzej je preuzeo i vrijedne donacije obitelji Korać, Matić i Kunst, te Državnoga zavoda za statistiku.

Udžbenik *Anleitung zur deutschen Sprachlehre ...*

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

- Nastavljen je program preventivne zaštite predmeta u muzejskim zbirkama. To se odnosi na čišćenje i spremanje građe u postojeću opremu depoa (nova, dodatna oprema nije mogla biti nabavljena zbog nedostatka novca).
- Očišćeno je oko 600 muzejskih predmeta i 200 kutija arhivskoga gradiva, a preventivno je zaštićeno

(beskiselinskim kartonom, papirom ili folijom) 450 predmeta.

- Očišćeno je i u novi prostor preseljeno 800 udžbenika i priručnika.
- Stalno mjerenje mikroklimatskih uvjeta u depoima pokazuje znatno odstupanje od dopuštenih vrijednosti, ponajprije temperature, ali i vlažnosti (primjerice, u ljetnim mjesecima temperatura doseže i do 32 °C). Zbog toga Muzej već dvije godine ističe potrebu ugradnje klimatizacijskih uređaja.

2.2. i 2.3. Konzervacija i restauracija

Konzervirano je i restaurirano 25 predmeta (arhivsko gradivo, udžbenici, fotografije). Sve konzervatorsko-restauratorske radove obavili su vanjski suradnici Muzeja, stručnjaci Hrvatskoga državnog arhiva i Hrvatskoga restauratorskog zavoda.

Među predmetima na kojima su obavljeni zaštitni radovi je i nekoliko fotografija školskih ambijenata s kraja prošlog stoljeća koji su bili u vrlo lošem stanju.

Učenici pučke škole u Samostanskoj ulici u Zagrebu, 1895. (fotografija prije restauracije)

Fotografija nakon restauracije

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventiranje

Nastavljajući intenzivniji rad na obradi muzejskih predmeta i izradi potrebne dokumentacije o njima, prije svega zbog nepotpunosti nasliedene dokumentacije te zbog zahtjeva stalnoga postava, u 1998. je obavljeno sljedeće:

- u zbirkama učila izrađena je dokumentacija za 248 predmeta (inventarna knjiga, matični kartoni i omoti). Riječ je o učilima za nastavu povijesti, zemljopisa i prirodopisa iz 19. i s početka 20. stoljeća
- u Zbirci fotografija inventirano je i katalogizirano 150 fotografija i 50 negativa
- u računalnu bazu podataka uneseni su kataložni podaci o 985 udžbenika i priručnika te popisano 1 368 naslova duplikata
- u Zbirci učeničkih školskih listova 55 naslova uneseno je u računalnu bazu podataka.
- kroz Knjigu ulaska muzejske, bibliotečne i arhivske građe pojedinačno je ili skupno provedeno 988 jedinica.
- u Knjizi izlaska (radi privremene posudbe) pojedinačno je ili skupno upisana 31 jedinica.

3.2. Fototeka

Fotografski je snimljeno 90 muzejskih predmeta, a za dokumentaciju o izložbama i drugim programima muzeja izrađeno je 70 fotografija.

3.4. Videoteka

Za videoteku je snimljeno ili presnimljeno 740 minuta videodokumentacije.

3.5. Hemeroteka

Hemeroteka Muzeja (novinski članci o školstvu) povećana je za 2 150 jedinica.

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava

U 1998. nabavljeno je 167 naslova monografskih publikacija (kupnjom 43, darom 124) te 43 naslova periodičnih publikacija, časopisa i novina (pretplatom 11 naslova, darom/razmjenom 32 naslova).

4.2. Stručna obrada knjižničnog fonda

U računalnu bazu podataka tijekom 1998. uneseni su kataložni podaci o 4 691 monografskoj publikaciji. Usporedno s tim nastavljeno je novo signiranje knjižnog fonda, izdavanje knjiga za zbirku udžbenika i priručnika te naslova za otpis (popis od 1 414 naslova), kao i označavanje građe za restauriranje ili novo uvezivanje.

4.3. Zaštita knjižnične građe

- Očišćeno je oko 5 600 svezaka.
- Omotom je zaštićeno 250 svezaka.
- Uvezano je 10 godišta časopisa.

4.5. Ostalo

Tijekom 1998. čitaonica knjižnice bila je otvorena za korisnike od utorka do petka od 11 do 15 sati. U čitaonici

su radila 403 korisnika, pretežito studenta i istraživača povijesti školstva, kojima su na korištenje dane 652 knjige i 210 svezaka periodike. Na telefonske upite dana je 61 obavijest o knjižnom fondu.

5. STALNI POSTAV

Rad na postavu bio je prioritetna zadaća u 1998. Dovođeno je uređenje prostora, uključivši rasvjetu, ozvučenje i sigurnosne sustave. Nabavljena je većina vitrina i obavljen pretežit dio stručnih poslova za postavljanje izložbe. Zbog nedostatka novca nije se mogao izraditi pano, računalno opremiti izložba te nabaviti oprema za javne, ponajprije edukativne programe u prostorima muzejske izložbe.

6. STRUČNI RAD

- Najveći dio stručnoga rada bio je vezan za obradu muzejskih zbirki i izradu dokumentacije o muzejskim predmetima. Usto, stručni su djelatnici Muzeja obavili i mnoge druge poslove vezane za preseljenje i sređivanje zbirki u novim prostorima depoa.
- Djelatnice Š. Batinić i B. Ujaković surađivale su u redakturi pojmova za nacionalnu inačicu UDK, i to za područje školstva i pedagogije, te započele rad na tezaurusu školstva i pedagogije za potrebe Muzeja.

6.1. Ekspertize

Obavljeno je šest ekspertiza, uglavnom u vezi s predmetima za otkup.

6.2. Posudba

Tijekom 1998. Muzej je posudio srodnim ustanovama, uglavnom za izložbe na kojima je i surađivao, 90 predmeta. Posudbi predmeta prethodio je izbor građe, izrada kataložnih jedinica te priprema posudbene dokumentacije.

6.3. Djelovanje u strukovnim organizacijama

- V. Rapo: Hrvatsko društvo folklorista, Hrvatsko etnološko društvo, Hrvatsko muzejsko društvo, Kulturno društvo "M. Š. Freiburger" te Matica hrvatska
- I. Vavra: Hrvatska akademija odgojnih znanosti, Hrvatsko muzejsko društvo te Europski forum za slobodu odgoja
- E. Serdar: Hrvatski nacionalni komitet ICOM-a, CECA-e te Hrvatsko muzejsko društvo
- Š. Batinić: Hrvatsko muzejsko društvo - Sekcija za muzejsku dokumentaciju

6.4. Sudjelovanje na kongresima i seminarima

- Međunarodni znanstveni skup *Pasijska baština*, Hvar-Korčula, 1998. (izlaganje V. Rapo)
- Znanstveni skup HDF-a *Istraživanja u tijeku i zaštita baštine s posebnim osvrtom na restauratorstvo i konzervatorstvo*, Varaždin-Ludbreg, rujan 1998. (dva izlaganja V. Rapo)
- Međunarodni znanstveni skup *Hrvatske čipke - nova istraživanja*, Lepoglava, rujan 1998. (izlaganje V. Rapo)

- Okrugli stol u povodu 100. obljetnice Slovenskoga školskog muzeja, Ljubljana, 14. listopada 1998. (izlaganja E. Serdar i I. Vavra)
- Stručno-znanstveni skup *Obrazovanje za stoljeće znanja*, Lovran, 6. - 7. studenog 1998. (I. Vavra)
- Savjetovanje *Arhivi, knjižnice i muzeji 98*, Rovinj, 16. - 18. studenog 1998. (Š. Batinić i I. Vavra)
- Međunarodni znanstveni skup *Pedagogijska misao i pedagoška praksa od Stjepana Basarićeka do SOS dječjeg sela*, Lekenik, 27. - 28. studenog 1998. (izlaganje E. Serdar, B. Ujaković i I. Vavra)
- Stručno-znanstveni skup *Uloga Matice hrvatske u razvitku hrvatskoga školstva*, Varaždinske Toplice, studeni 1998. (izlaganja V. Rapo i I. Vavra).

6.5. Publicistička djelatnost

Ivan Vavra

- *Školska knjižnica: hrvatska književnost od Bašćanske ploče do naših dana: VI. kolo* (redaktor šest novih naslova), Erasmus Naklada, Zagreb
- *Prispevek Antuna Cuvaja k ustanovitvi Hrvaškoga šolskoga muzeja u Zagrebu*, Šolska kronika (Ljubljana), 7/XXXI, 1998.
- *Umijeće i mašta bez granica*, Školske novine, Zagreb, 19/1998.
- *Prinosi ustanovljenju Hrvatskoga školskog muzeja*, Zbornik *Osnivači i prvi kustosi u muzejima u Hrvatskoj*, Osijek (u tisku)

Vesna Rapo

- Vijesti HDF, br. 1-2, 1998. (tekst i računalna priprema)
- Radovi Hrvatskog društva folklorista, Zagreb, vol. 5-6 i 7 (glavna i odgovorna urednica)
- Zbornik *Biblija - izvor religija i kultura* (glavna i odgovorna urednica)
- *Zaštita židovskih groblja u Hrvatskoj*, Radovi FDH, Zagreb, vol. 7 (1998.)

Štefka Batinić

- *Postanak i razvoj Pedagoške knjižnice Davorina Trstenjaka te njezina važnost za školsku i pedagošku historiografiju*, Naš museum, zbornik radova, Zagreb, 1998.
- *Hrvatski školski sustav potkraj 19. stoljeća*, Šolska kronika, Ljubljana, 7/XXXI, 1998.
- *Nabavna politika i uređenje fonda Pedagoške knjižnice Davorina Trstenjaka*, Informatica Museologica, Zagreb, 29 (1-2), 1998.

6.6. Stručno usavršavanje

U 1998. tri su se djelatnice Muzeja upisale na poslijediplomski studij pedagogije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (E. Serdar, Š. Batinić i B. Ujaković), a teme njihovih magistarskih radova bit će vezane za muzejske zbirke i hrvatsku školsko-pedagošku prošlost.

6.7. Tečajevi, studijska putovanja

- Tečaj *Čuvanje muzejskih zbirki - uvod u preventivnu zaštitu*, Zagreb, 15. - 16. lipnja 1998. (Š. Batinić, B. Ujaković)
- Stručno putovanje muzejskih djelatnika Muzeja u Ljubljani i Celje, 19. -20. ožujka 1998. (E. Serdar, V. Rapo, Š. Batinić, B. Ujaković, F. Fijačko i I. Vavra)

- Studijski put u Kopenhagen (Danski školski muzej), 27. veljače - 3. ožujka 1998. (I. Vavra)
- Stručni djelatnici Muzeja bili su nazočni na nizu predavanja s pedagoškom ili muzeološkom tematikom u Muzeju i izvan njega.

6.8. Korištenje / davanje građe na uvid

Gradom iz muzejskih zbirki koristilo se šezdesetak istraživača, ponajviše za pisanje o prošlosti pojedinih škola.

6.9. Konzultacije sa strankama

Okolo 200 osoba dobilo je obavijesti (usmene ili pisane) od stručnog osoblja Muzeja o muzejskim zbirkama i temama odnosno građi za koju su pokazali zanimanje.

7. ZNANSTVENI RAD

Uz stručni rad kustosi Muzeja nastavili su istraživanja na pojedinim područjima, i to:

- povijest predškolskoga institucionalnog odgoja (E. Serdar)
- ženski ručni rad, stručno školstvo, židovske konfesionalne škole, hrvatsko školstvo u dijaspori (V. Rapo)
- osnovno i srednje školstvo u Hrvatskoj i Slavoniji do 1918. (I. Vavra)

7.1. Nazivi tema i nositelji projekata

Prema elaboratu I. Vavre (osnove koncepcije i sadržaja te plan izrade i objavljivanja opsežnoga i reprezentativnog povijesnog pregleda hrvatskoga školstva), stručni djelatnici Muzeja istraživali su građu i pripremali priloge za knjigu *Stoljeća hrvatskoga školstva* (E. Serdar i V. Rapo).

7.2. Publicirani radovi

- *Visoki tečaj umjetnina (Ženske stručne škole i dio nastavnoga plana i programa obučavanja u ručnom radu)*, Radovi FDH, Zagreb, vol. 5-6. (1998.) (V. Rapo)
- *Hanuka i šabat - blagdani svjetlosti za židovski narod*, *Biblija - izvor religija i kultura*, Zagreb, 1998. (V. Rapo)

8. IZLOŽBENA DJELATNOST

U prostoru Muzeja održane su izložbe (otvorene: utorak - petak 10 - 18 sati, subota i nedjelja 10 - 14 sati):

- *Antika u školi*, travanj-svibanj 1998.
- *Bleiburške žrtve i žrtve Križnoga puta*, svibanj-lipanj 1998.
- *Suvremena nastavna oprema i učila*, listopad 1998.

Za Međunarodnu izložbu dječje umjetnosti *Lidice 98* odabrano je 25 likovnih radova hrvatske djece i mladeži; diplome za nastup na izložbi dobilo je 10 djece, a jedno je dijete osvojilo posebnu nagradu, medalju (glavna nagrada).

9. IZDAVAČKA DJELATNOST

Sve izložbe u Muzeju pratili su pozivnica i plakat, a uz izložbu *Bleiburške žrtve i žrtve Križnoga puta* objavljen je katalog u boji.

10. EDUKATIVNA DJELATNOST I ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

10.1 Edukativna djelatnost

- Djelatnica muzeja E. Serdar sudjelovala je u koncipiranju i provedbi projekta zagrebačkih muzeja *Put pod noge* (travanj-svibanj)
- Na stručnoj praksi bilo je šest studenata muzeologije (koncept programa i mentorstvo: E. Serdar i V. Rapo).
- U prostoru Muzeja održavala su se redovita predavanja za studente muzeologije (dr. T. Šola).

10.1.1. Specijalna vodstva

Uz izložbe je priređeno 20 specijalnih vodstava

10.1.2. Predavanja

- U suradnji s Katedrom za muzeologiju Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Hrvatskim muzejskim društvom i Hrvatskim nacionalnim komitetom ICOM-a započet je ciklus predavanja istaknutih muzeologa. Održana su predavanja Petera van Menscha (Nizozemska), Friedricha Waidachera (Austrija) i Patricke J. O'Keefeja (V. Britanija).
- Održana su dva predavanja o muzejskim zbirkama za studente pedagogije te jedno predavanje o preventivnoj zaštiti za kustose pripravnike.

10.1.4. Radionice i igraonice

Održane su četiri likovne radionice te dva kazališno-likovna događanja (suradnja sa Školom primijenjene umjetnosti i dizajna te Klasičnom gimnazijom) uz program *Antika u školi*.

10.2 Odnosi s javnošću (PR)

10.2.1. Press

Redakcije novina i elektronskih medija obavještavane su o svim javnim programima Muzeja.

10.2.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

Djelatnici Muzeja sa svojim su prilozima ili kao gosti sudjelovali u emisijama radijskih i televizijskih programa (HRT, 101, Obiteljski radio, Katolički radio, OTV).

11. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

U Muzeju je tijekom 1998. godine na povremenim izložbama i drugim javnim programima bilo oko 4 000 posjetitelja, uglavnom učenika osnovnih i srednjih škola.

12. OSTALO

12.2. Investicijska ulaganja vezana za poboljšanje muzejske djelatnosti

- Znatan je dio sredstava dobivenih od Grada Zagreba tijekom 1998. uložen u uređenje prostora stalnoga postava Hrvatskoga školskog muzeja, zatim u dovršetak (II. faza) sigurnosnih sustava prostora Muzeja (vatrodojava, protuprovala i videonadzor) te na uređenje krovišta, predvorja i stubišta zgrade Hrvatskoga učiteljskog doma.
- Sredstvima Ministarstva kulture i športa RH nabavljena su dva osobna računala, a vlastitim sredstvima kupljeni su računalni programi.